

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نام درس

شرح زیارت جامعه کبیره (۲)

جلسات ۳۳ تا ۶۴

سرفصل جلسات

استاد

حضرت آیت الله محمدی ری شهری

تنظیم:

آموزش‌های آزاد مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه قرآن و حدیث

دی ماه ۱۳۹۶

جلسه ۳۳

و سلاله النبیین و صفوه المرسلین و عتره خیره رب العالمین

مفهوم سلاله چیست؟

اهل بیت عصاره خصوصیات جسمی و معنوی پیامبران اند.

نسبت سلاله النبیین و صفوه المرسلین چیست؟

فرق نبیین و مرسلین چیست؟

انواع نبی

- نبی غیر مرسل
- نبی مرسل

تفسیر و عتره رب العالمین

جلسه ۳۴

السلام علی أئمة الهدی

امام به چه معناست؟

انواع امامت در قرآن

- امام هدایت
- امام ضلالت

پیشوایی و رهبری در بعد ارزشی

آیا امامت برتری دارد یا نبوت؟

محشور شدن هر انسانی با امام خویش

داستان بیعت عمر بن حریث با سوسمار

پیام این فراز از زیارت جامعه

دنباله روی از ولی عصر (ع) در دنیا موجب محسور شدن در صف یاوران ولی عصر (ع) در قیامت می شود

جلسه ۳۵

السلام علی ائمة الهدی و مصابیح الدجی، و اعلام التقی

اگر بخواهیم در صف یاران امام زمان عجل الله بشییم چه باید بکنیم؟

روایاتی در باب آثار پیروی از اهل بیت علیهم السلام

نتیجه پیروی از امام چیست؟

- باز شدن چشم باطنی
- ارتباط با ملائکه

بیان نمونه هایی از انسانهایی که پیروان امام بوده اند

جلسه ۳۶

السلام علی ائمة الهدی و مصابیح الدجی

ترجمه عبارات مصابیح و دجی

تفسیر مصابیح الدجا

فأمنوا بالله و رسوله و النور الذی انزلنا (تغابن آیه ۸)

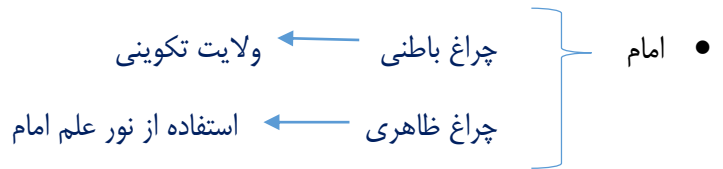
مراد از نور در آیه شریفه (النور الذی انزلنا) چیست؟

نور

- نور = قرآن
- نور = امام (قرآن ناطق)

پیام فراز «السلام علی ائمة الهدی و مصابیح الدجا»

- الا و ان لكل مأموم امام یقتدی به و یستضی بنور علمه

جلسه ۳۷

اعلام التقی

ترجمه اعلام ، تقی

تقوی چیست؟

مفهوم تقوی در کلام امام صادق علیه السلام

پیام فراز «اعلام التقوی» چیست؟

عقب نماندی از پایین ترین مرتبه تقوی

نشانه انسان با تقوی چیست؟

حقیقت عبودیت (مقدمه نور علم) در کلام امام صادق علیه السلام

- مالک ندانستن خویش به آنچه خدا به انسان داده است
- واگذار کردن آینده خویش به خدا
- تمامی اوقات انسان برای خدا

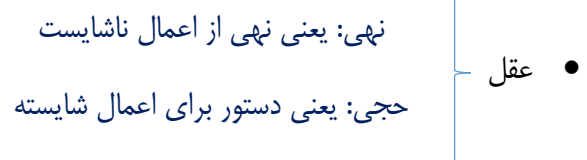
جلسه ۳۸

السلام علی ... و ذوی النهی و اولی الحجی

ترجمه لغات: ذوی، حجی

معانی ذو النهی و اولی الحجی

- صاحبان عقل و زیرکی

• عقل
نهی: عقل عملی (وجدان اخلاقی)
حجی: عقل نظری (ادراک مجهولات)

پیام فراز «ذوی النهی و اولی الحجی» چیست؟
پیروی از معصومین برای کسب وجدان اخلاقی و عقل عملی

جلسه ۳۹

السلام علی..... و كهف الوری

ترجمه لغات: كهف، وری

تفاوت كهف و غار

كهف در فرمایشات امام جواد علیه السلام

كهف در بیان امیر مومنان علی علیه السلام

كهف الوری در کلام علامه مجلسی

جلسه ۴۰

السلام علی ورثة الأنبیا

ترجمه لغات ورثة، أنبیا

ائمه اطهار علیهم السلام چه چیزی از پیامبر (ص) ارث می‌برند؟

پیام فراز (ورثة الأنبیا) چیست؟

علما وارثان حاضر پیامبران هستند.

ویژگی عالمایی که وارثان پیامبرانند چیست؟

جلسه ۴۱

و مثل اعلی

تفسیر عبارت مثل اعلی

روایاتی که امامان را به عنوان مثل اعلی مطرح کرده است

معنای دقیق مثل اعلی

سؤال: اهل بیت مثل اعلی برای که و برای چه؟

اهل بیت مرتبه والای مثل خدا

پیام فراز «مثل اعلی»

تلاش برای رسیدن به مقام «مثل خدا» شدن با اطاعت از خدا

جلسه ۴۲

السلام علی و الدعوة الحسنی

معنای الدعوة الحسنی چیست؟

- اهل بیت نیکوترین دعوت کننده های به دین خدا و راه نجات هستند
- اهل بیت بهترین دعا کنند ها هستند

منظور از نیکوترین دعوت چیست؟

چه کسانی دعایشان رد نمی شود؟

پیام فراز «دعوة الحسنی»

- پیروی از اهل بیت در مسیر دعوت به سوی خدا
- دعا برای فرزندان

جلسه ۴۳

معنای حجج: دلیل و برهان

حجّت در مفردات راغب: دلیلی که راه را به روشنی نشان می‌دهد

اهل بیت حجت خدا بر روی زمین هستند

- خودشان
- سخنانشان
- راویان حدیث

اقسام حجت های خدا

- حجت ظاهر: پیامبران و امامان
- حجت باطن: عقل و خرد

معنای اولی

رابطه اولی و دنیا: اولی برای رعایت سجع تکرار شده است

مراد از اولی چیست؟

- عالم برزخ
- زمان رجعت
- امت‌های گذشته
- عالم ذرّ

نظر برگزیده: اولی برای تأکید دنیا و رعایت سجع مکرر آمده است.

جلسه ۴۴

السلام على محال معرفة الله

معنای محال معرفة الله

اقسام خداشناسی کدام است؟

اقسام عبادت کدام است؟

عبادت حقیقی چه تأثیری دارد؟

خدا شناسی حقیقی از آن کیست؟

پیام فراز «السلام على محال معرفة الله» چیست؟

جلسه ۴۵

السلام علی... و مساکن برکة الله

تعریف لغات: مساکن، برکت

معنای مساکن و برکت چیست؟

مبدأ تمامی برکات کجاست؟

نام‌های خداوند در دعاها با واژه برکت

- منزل البرکات
- جاعل البرکات
- منشأ البرکات
- مخرج البرکات
- ولی البرکات
- مرسل البرکات

انسانهای با برکت چه کسانی هستند؟

پر برکت‌ترین انسانها در دنیا کیست؟

روایاتی در باب برکت وجود اهل بیت علیهم السلام

مجرای برکت الهی چه کسانی هستند؟

داستان دست با برکت شیخ حبیب الله گلپایگانی

جلسه ۴۶

معادن حکمة الله

معنای واژگان: معادن، حکمت

معنای حکمت چیست؟

- حکمت یعنی دانشی که از کاستی‌ها و اشتباه‌تهی باشد

• حکمت یعنی کار محکم، متقن و استوار

اهل بیت مظهر علم و حکمت خدا هستند

مراتب حکمت در انسان:

• حکمت نظری

• حکمت عملی

• حکمت حقیقی

تفاوت علم و حکمت چیست؟

داستان لقمان و حکمت عملی ایشان

سؤال: چرا همه حاجات انسان برآورده نمی‌شود؟

جواب: حکمت الهی

• مصلحت نبودن برای شخص

• مصلحت نبودن برای نظام آفرینش

حکمت اهل بیت علیهم السلام برگرفته از حکمت الهی

جلسه ۴۷

و حفظة سر الله

تعریف واژگان: حفظة، سر

ماهیت اسرار الهی نزد اهل بیت علیهم السلام چیست؟

امیرالمؤمنین امانت دار سر الهی

تحمل برخی اسرار مختص به قلوب ائمه است

سر قدر الهی

داستان حضرت خضر و موسی

جلسه ۴۸

و حمله کتاب الله

تعریف واژگان: حمله، کتاب الله

مقصود از کتاب الله چیست؟

• قرآن

• تمام کتب آسمانی

مقصود از حاملان کتاب الله چیست؟

• حامل الفاظ کتاب الله

• حامل معنای کتاب الله

• عمل به کتاب الله

اهل بیت علیهم السلام بالاترین مرتبه از حاملان قرآن هستند
پیام این فراز از زیارت جامعه کبیره
تلاش برای رسیدن به مراتب والای حاملان قرآن
سؤال: چگونه انسان میتواند ظرفیت دریافت حقایق قرآن را کسب کند؟

جلسه ۴۹

اوصیاء نبی الله

وصیت چیست؟

اقسام وصیت کدام است؟

- وصیت مالی
- وصیت اخلاقی
- وصیت سیاسی

وصی هر کدام از پیامبران چه کسانی هستند؟

مقصود از اینکه اهل بیت وصی پیغمبر هستند چیست؟

چه دلیلی داریم که اهل بیت اوصیاء پیغمبر هستند؟

معرفی منابع: احادیث وصایت در دو کتاب ۱. جلد دوم موسوعه امام علی (ع) ۲. جلد دوم اهل بیت در قرآن و حدیث

پیام این فراز نورانی چیست؟

وجوب اطاعت از اوصیاء پیامبر خدا (ص)

جلسه ۵۰

ذریه رسول الله

مفهوم ذریه چیست؟

با توجه به اینکه ائمه علیهم السلام فرزندان دختری رسول خدا هستند چرا ایشان را ذریه رسول خدا خطاب می‌کنیم؟

چرا امیر المومنین را ذریه رسول خدا خطاب می‌کنیم؟

آیا کسانی که مادرشان سید است سید محسوب می‌شوند؟

شبهه هارون الرشید به امام کاظم علیه السلام

پیام این فراز از زیارت نورانی چیست؟

ارزشمندی و مسئولیت انتساب به پیامبر اکرم صلوات الله علیه

پرسش و پاسخ:

آیا اختصاص حقوق ویژه برای سادات، تبعیض نژادی نیست؟

جلسه ۵۱

الدعاء الى الله

معنای فراخوانی به سوی خدا چیست؟

ویژگی حکومت الهی چیست؟

انواع بت پرستی کدام است؟

• جماد پرستی

• طاغوت پرستی

• خود پرستی

آیا دعوت به خدا و فراخوانی به سوی خدا اختصاص به اهل بیت دارد یا خیر؟

انواع دعوت و فراخوانی به سوی خدا کدام است؟

• دعوت به خود

• دعوت به دیگران

• دعوت به نام خدا برای خود

• دعوت به سوی خدا برای خدا

شرایط فراخوانی به سوی خدا چیست؟

• شرط علمی: تفقه در دین و داشتن بصیرت

• شرط اخلاقی: اخلاص

• شرط عملی: هماهنگی دل و زبان

پرسش و پاسخ:

با توجه به شرایط مبلغ و اینکه دست یافتن به این ویژگیها دشوار است بنابراین تکلیف تبلیغ دین چه می شود؟

جلسه ۵۲

السلام علی..... الادلاء علی مرضات الله

معنای واژگان: ادلاء، مرضاه الله

معنای راهنمایی به خشنودی خدا چیست؟

اقسام راهنمایی به خشنودی خدا چیست؟

• راهنمایی با گفتار

• راهنمایی با اخلاق و کردار

• راهنمایی با حقیقت رهنمون

آیا رهنمایی به سوی خشنودی خدا اختصاص به اهل بیت دارد؟

چطور می شود به مقام رهنمونی به خشنودی خدا نائل شد؟

• کشتن هوا و هوس

• رسیدن به مقام تسلیم و رضا

• خواستن خواسته های الهی

• متصف به صفات خدا شدن

• مثل خدا شدن

پرسش و پاسخ:

چگونه میتوان به مقام انسان کامل رسید؟

جلسه ۵۳

السلام علی.....المستقرین فی امرالله

استقرار در امر الهی چیست؟

اقسام ثبات دینی

• ثبات اعتقادی

• ثبات عملی

چگونه میتوان به استقرار در امر الهی نائل شد؟

معنای امر الهی چیست؟

مراحل رسیدن به یقین

چگونه میتوان ثبات در دین به دست آورد؟

پرسش و پاسخ

راه رسیدن به دینداری عالمانه و یقین در دین چیست؟

جلسه ۵۴

السلام علی.....التامین فی محبه الله

معنای محبت خدا چیست؟

راه رسیدن به محبت خدا چیست؟

علامت کمال محبت خدا چیست؟

نقش معرفت در ایجاد محبت خدا

نقش ذکر در ایجاد محبت خدا

راه رسیدن به معرفت کدام است؟

جلسه ۵۵

السلام علی.....التامین فی محبه الله

نشانه کمال محبت خدا چیست؟

- دوست داشتن دیگران برای خدا
- لذت بردن از نماز
- جدایی از خدا بزرگترین عذاب
- محبت خدا در هر شرایطی حتی سختی ها

جلسه ۵۶

السلام علی..... مخلصین فی توحید الله

معنای اخلاص چیست؟
تفاوت مخلصین و مخلصین چیست؟
اخلاص در توحید خداوند به چه معناست؟

اقسام توحید

- توحید علمی
- توحید عملی

مفهوم توحید عملی

- برخورداری از انگیزه الهی در همه کارها
- از خداوند مزد نمیخواهد

مراتب توحید عملی

- توحید ذات
- توحید صفات
- توحید افعالی

گامهای دینداری

۱. اولین گام دینداری	←	معرفت و شناخت خدا
۲. کمال معرفت خداوند	←	اعتراف و تصدیق خداوند
۳. کمال تصدیق خداوند	←	یکتاپرستی
۴. کمال یکتاپرستی	←	اخلاص و دوری از شرک
۵. کمال اخلاص	←	نفی صفات زائد بر خدا

جلسه ۵۷

السلام علی..... مخلصین فی توحید الله

اهل بیت علیهم السلام در مرتبه بالای توحید علمی و عملی

معنای توحید عملی

انواع قلب در بیان پیامبر اکرم (ص)

- قلب مشغول به دنیا
- قلب مشغول به آخرت
- قلب مشغول به مولا

السلام علی..... المظهرین لأمرالله و نهیه

معنای مظهرین لامرالله و نهیه چیست؟

اهل بیت علیهم السلام

۱. مبین اوامر و نواهی الهی
۲. عمل کننده به عوامل و نواهی الهی

اقسام اوامر

- وجوبی
- استحبابی

اقسام نواهی

- تحریمی
- تنزیهی

امامان اوامر وجوبی و استحبابی را به جا می آورند

ائمه نواهی تحریمی و تنزیهی را ترک می نمایند

السلام علی عباده المکرمین الذین لایسبقونه بالقول و هم بأمره یعملون

بالاترین مقام مقام عبودیت است

فرمایشات زیبای امیر مؤمنان در بیان عبودیت

جلسه ۵۸

السلام علی عباده المکرمین

مقام عبودیت

ارتباط بین عبد و پروردگار
آیا عبودیت مقدم است یا رسالت؟
بزرگی و خدایی در ورای بندگی خدا
ائمه اطهار و افتخار به بندگی
لایسبقونه بالقول و هم بأمره یعملون
این فراز برگرفته از آیات ۲۶ و ۲۷ سوره مبارکه انبیا است
تبعیت ائمه اطهار از اوامر و نواهی در قول و عمل

السلام علی ائمه الدعاء و القاده الهداه و الساده الولاء

معنای واژگان: ائمه، دعاء، قاده، هداة، ساده، ولاء

پرسش و پاسخ

بندگی خدا چیست؟

جلسه ۵۹ و ۶۰

السلام علی الذاده الحماة

معنای واژگان: ذاده، حماة

چگونه اهل بیت از انسانهای شایسته حمایت می‌کنند؟

- دفاع اهل بیت در دنیا
- دفاع اهل بیت در برزخ
- دفاع اهل بیت در قیامت

السلام علی... و اهل الذکر

برگرفته از آیه ۴۳ سوره نحل و آیه ۷ سوره انبیا

معنای ذکر

اهل ذکر چه کسانی هستند؟

روایاتی در باب معرفی اهل ذکر

و جوب تقلید در کدام آیه شریفه تبیین می‌شود؟

وجه تسمیه اذکاری مانند سبحان الله

معانی ذکر در قرآن

- نماز
- رسول الله

جلسه ۶۱

السلام علی اولی الامر

رابطه اولی الامر در زیارت جامعه با آیه ۵۹ سوره نساء
معنای اولی الامر
شان نزول آیه یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله...
روایاتی در باب تفسیر آیه ۵۹ سوره نساء
چرا در قرآن نام اهل بیت نیامده است؟
اعتراف فخر رازی به دلالت عصمت اهل بیت، در آیه ۵۹ سوره نساء
اطاعت از معصوم همتای اطاعت از پیامبر
محدوده اطاعت از ولی فقیه در زمان غیبت امام چیست؟
در مسائل حکومتی اطاعت از ولی فقیه واجب است
روایت پیامبر اسلام درباره وجوب اطاعت از امام
در مسائل فرعی اطاعت از ولی فقیه تنها بر مقلدین وی واجب است

جلسه ۶۲

السلام علی بقیه الله

معنای بقیه: باقیمانده
معنای بقیه الله: باقیمانده حجت‌های خدا
تفاوت بقیه الله در زیارت جامعه با بقیه الله در قرآن
روایت امام علی در مورد بقیه الله
نخستین آیه‌ای که امام زمان پس از ظهور تلاوت می‌کند چیست؟

جلسه ۶۳

السلام علی خیرته و حزبه

معنای حزب چیست؟
حزب در قرآن چند بار آمده است؟
انواع حزب در تعالیم دینی کدام است؟
حزب الله در روایات
اساسنامه حزب الله چیست؟
ایدئولوژی حزب الله چیست؟
هدف حزب الله چیست؟
شرایط عضویت در حزب الله چیست؟
• پذیرش ولایت خدا
• دوستی با دوستان خدا و دشمنی با دشمنان خدا
• اجتناب از تفرقه
• رعایت تقوا در تمام امور

جلسه ۶۴

أشهد أن لا اله الا الله وحده لا شريك له كما شهد الله لنفسه و شهدت له ملائكته و أولو العلم من خلقه لا اله الا هو العزيز الحكيم.

معنای شهادت به یگانگی خدا مثل شهادت خود او، ملائکه و صاحبان علم
مراتب توحید:

۱. اسلام

۲. ایمان

۳. یقین

پرسش امیر المؤمنین از امام حسن علیهم السلام پیرامون فرق ایمان و یقین؟

منظور از اسلام زبانی چیست؟

مؤمن کیست؟

مفهوم یقین چیست؟